

DATA CIRKEL HÖSTEN 2021

Med hjärta och hjärna för datafrågor!

Ledare: Birger Höglund och Sten Halvarsson

Samarbete med SeniorNet Botkyka och Salem

Glöm inte att prova Mobiljuntan m.m.

E-post adresser

Det är praktiskt att ha en epost adress för vänner och en annan mot företag med risk för spridning på nätet. Detta för att slippa reklam och Spam på sin privata epost adress. Med en Epost app som läser in båda blir det enkelt. På dator är Thunderbird ett bra val.

Ord

WiFi lär vara en ordlek 'Wire Free' som blev WiFi som liknar HiFi.

Vlogga är förkortning av VideoBlogg

Digitalhjälpen

www.pts.se/digitalhjälpen en webb sida man bör känna till och besöka.

Windows10

Hjälp funktioner

Prova alltid att högerklicka för att få upp alternativ. Eller Sök (förstoringsglaset). Eller tryck 'F1' för Hjälp och Supportcenter. Eller Inställningar > Hjälpmedel för syn och hörsel. Eller hjälp på distans Sök 'Snabbhjälp'.

Gömda funktioner i Utforskaren

Högst upp till vänster Pil-ikon. Klicka i allt i meny. Avsluta med 'Visa under...'

Dator hårdvara

Skriv 'Systeminformation' i fältet Sök längst ner till vänster.

Android

Användbar App

NCS colourpin Svensk app som visar alla färgnyanser med standard beteckning

Lagring/minne

Finns Intern lagring, eventuellt SD-kort, Molnlagring och Arbetsminne. Rensa Cachlagrat ibland. Många appar (men inte alla) går att flytta till SD-kort Inställningar > Program > Programhanterare > Välj App > Flytta. Kontrollera användning Inställningar > Lagring. Vid köp av ny mobil finns det pengar att spara på att köpa mobil med bara den lagringskapasitet som behövs.

Mobiltelefon hårdvara

Ring '*#06#' får då upp IMEI koden. Gå till webbsidan www.imei.info och skriv in IMEI koden. Får då all teknisk information om mobilen.

Gruppera ikoner

Det går att samla ikoner i en gruppikon med eget namn för att få bättre överblick och lättare att hitta.

Samarbete med SeniorNet Botkyka och Salem

Glöm inte Temadag med Martin Appel *Vilse i teknikbutiken?* Måndag 11 okt kl 14 i Biolokal bakom Salem Centrum. Fritt inträde.

Bli säkrare på nätet 15 okt kl 9-11

Arrangemang av Internetstiftelsen via Youtube. Se utsänt epost. Anmälan via länk i epost meddelandet.

Bildspel

Med appen *Foton* i Windows10 kan man göra en Video i form av ett Bildspel. Foton > 3 prickar > Ny Video > Nytt Videoprojekt > Namnge > OK > Pil i vänsterkant Projektbibliotek > Lägg till bilder > Dra bilder från projektbibliotek > Slutför video > Exportera > Namnge > Exportera > Har nu fått en .mp4 video

Ultra Wideband (PCförAlla nr13 s54)

Ännu en trådlös överförings standard har dykt upp. Fördelarna framför WiFi och Bluetooth är snabbare dataöverföring, högre precision, lägre strömförbrukning och förbättrad säkerhet. Första mobilen med stöd för ultra wideband var iPhone 11. Samsung har också lagt in stöd. Ultra wideband ses som en viktig komponent i att skapa det smarta hemmet.

Undvika SPAM (PCförAlla nr13 s64)

Skaffa flera konton. Ett mot företag och ett annat privat. Kan lägga till 'alias' till den adress som används till företag. Exempel sten+netflix@gmail.com. Om det kommer SPAM med någon 'alias' kan det enkelt sorteras bort. Kan också lägga in gotttyckligt antal punkter i eget namn. Punkter läses inte. Detta fungerar för @gmail men inte säkert för andra, får prova. Använd spamfilter i Gmail och Outlook genom att Rapportera skräppost, Skräppost eller Anmäl skräppost. Kan heta lite olika. Kan lägga till egna filtreringsregler. I Gmail gå till Inställningar > Filter och blockerade adresser. Här kommer 'alias' till användning.

Nya produkter till det Smarta hemmet

IKEA har lanserat dels en luftkvalitetsmätare för 99kr och luftrenare för 1295/1495kr.

Skapa en egen app (PC-tidningen nr14 s50 och nr15 s52)

Samarbete med SeniorNet Botkyka och Salem

Windows 11

Windows 11 kräver avsevärt mer kapacitet. Endast nya datorer kommer att klara av det. Det går bra att ligga kvar med Windows 10 till åtminstone 2025 för att slippa köpa ny dator nu.

Förslag på program till datorn (PCTidningen)

Foobar 2000 Bra minimalistisk musikspelare

Open Hardware Monitor Kontrollerar datorns komponenter

Nomacs för att visa bilder

Förslag på appar till mobilen (PCTidningen)

Waze från Google bättre än Google Maps som vägvisare i bilen.

Total Commander bra 'Utforskare' för mobilen

Simple Scanner Fotografera ett dokument och få det som en PDF fil

Network Analyzer by Jiri Techet Analysera ditt WiFi nätverk.

Skärmdump på hel webbsida

I nya Edge högerklicka > Välj Webbinspelning > Klicka Inspelningsområde > Markera önskat område > Klicka Spara

Från Temadag med Martin Appel 11 okt

Vad tänka på vid köp av Dator, Surfplatta eller Mobiltelefon

Datorval Stationär, Bärbar, Surfplatta eller Mobiltelefon

Bärbar 12, 15 eller 17 tum. Surfplatta 7, 10 eller 13 tum

OS val Microsoft Windows, Apple Mac eller Google Chromebook/Android

Var ska den användas. Bara hemma, ta med till sommarstuga eller på resor.

Till vad ska den användas. Till spel, skriva dokument, se film eller bara läsa epost, böcker, tidningar. Välj inte en mer kvalificerad/dyr dator än behovet kräver.

När det valet är gjort titta på tester

Råd&Rön, PCförAlla, Mobil.se, Ljudochbild.se, Testfakta.se

När det valet är gjort kolla lägsta pris på prisjakt.nu eller pricerunner.se

Väl i affären lockas inte köpa dyrare produkt än du tänkt från början och undvik dyra tillbehör, extra försäkringar eller avbetalningsköp.

Från Internetstiftelsens livesändning 15 okt

www.internetkunskap.se Bra kunskap

www.haveibeenpwned.com Kolla om egen epost adress finns på nätet

Se till att ha mycket bra lösenord till epost och Facebook.

Ny mobiltelefon med Android

Sätt in ett SIM kort > Välj språk > Anslut till WiFi > Får nu frågan

Kopiera appar och data eller **Konfigurera som ny**

Om gamla mobiltelefonen fungerar och finns tillgänglig

Välj Kopiera appar och data > Hämta data från gamla mobilen. Följ anvisningarna.

Om gamla mobiltelefonen inte fungerar men en säkerhetskopiering är gjord tidigare.

Välj Kopiera appar och data > Hämta Säkerhetskopia från Molnet. Följ anvisningarna.

Får inte frågan 'Hämta från'

På nya mobilen Inställningar > Konton och säkerhet > Hämta från eller Återställ till fabriksdata.

Om gamla mobiltelefonen inte fungerar och ingen säkerhetskopiering är gjord tidigare.

Välj Konfigurera som ny. Kontakter kan finnas på SIM kortet som flyttats över från gamla mobilen.

För alla alternativ

Lägg in skärmlås. Importera alla kontakter från SIM kortet och Google kontot till enheten. Kan behöva lägga in ICE kontakter och Epost. Måste aktivera Mobilt BankID på nytt. Ring till *#06# och skriv ner och spara IMEI koden. Ta bort de appar som inte behövs från Startsidan på mobilen. Tryck en stund i tomt utrymme på skärmen. Välj Widgetar och de appar man vill ha där. Gå till Alla Appar och hämta de appar som används ofta till Startsidan. Gå till Play Butik och hämta de appar som saknas i Alla Appar listan. När allt är klart Säkerhetskopiera till Google konto Inställningar > Google > Säkerhetskopiera > Aktivera > Säkerhetskopiera nu.

Användarvänligare Mobil

Förläng tiden som skärmen är på. Ställ in större text på mobilen. Ta bort de ikoner som inte används. Lägg in de som behövs. Skapa ikoner=länkar till webbsidor (t.ex. SeniorNet) som man enkelt vill nå. Gruppera så att de blir lätta att hitta. Lås ikonerna så att de inte flyttas runt eller tas bort av misstag. Stoppa störande aviseringar Inställningar > Appar > Välj den störande appen > Aviseringar. Eller Chrome > 3prickar > Inställningar > Aviseringar.

Gamla mobiltelefonen

Samarbete med SeniorNet Botkyka och Salem

Foto information, EXIF-data

Högerklicka bildfilen > Egenskaper > Information

Ursprung: Datum och tidpunkt

Bild: Storlek, Upplösning m.m.

Kamera: Data

GPS: Plats koordinater

Fil: Var ligger kortet på datorn

Om man lägger ut en bild på internet kan det vara bra att ta bort information. Längst ner står 'Ta bort....' > OK. Får nu en kopia på bilden med Tidpunkt, Position och Kamera ID borttagen.

Val av storlek på Minne/Lagring

Titta efter på den gamla datorn hur mycket som används. Det räcker med att dubbla på den nya datorn.

Utforskaren > Den här datorn > Lokal disk visar använt lagrings utrymme.

Aktivitetshanteraren > Prestanda > Minne visar använt RAM minne. Använder mer minne ju fler program som är igång.

Val av processor till dator

Intel Core i3 för enklare användning, i5 för normalfall, i7 och i9 för proffs.

AMD Ryzen 3 för enklare användning, 5 för normalfall, 7 och 9 för proffs.

Vilken Processor har jag. Sök 'Systeminformation'

Val av anslutningar

HDMI, Mikrofon/Högtalarkontakt och USB-C verkar finnas på alla datorer.

Antalet USB varierar. Ju fler ju bättre.

Vill man kunna ansluta med kabel till internet är det bra med RJ45 kontakt. Det finns inte på alla datorer idag. Saknar man en sådan anslutning går det att komplettera med omvandlare från RJ45 till USB för ca 300kr.

WiFi 6 är den senaste standarden. Alla datorer har inte det ännu.

Ny dator

Börja med Inställningar > Uppdatering... > Windows Update > Sök efter uppdateringar.

Aktivera Antivirusprogram och Brandvägg. Ändra Startfönster Inställningar > Anpassning

> Start > Visa Start i helskrämsläge. Rensa Start fönstret och lägg in bara de ikoner som kommer att användas ofta. Gruppera ikonerna under rubriker. Flytta dina filer på gamla

datorn till externt minne och nya datorn. Program kan inte flyttas utan måste installeras på

nytt. Då behövs aktiveringskoderna. Om de inte är uppskrivna finns programmet *Belarc*

Advisor som kan hitta aktiveringskoder för dina program på gamla datorn och *Keyfinder*

hittar serienummer. Rensa bort skräpprogram som levereras med nya datorer.